Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Арча муниципаль берәмлеге
Арча шәһәр Советы
422000, Арча шәһәре, Советы мәйданы, 27
тел. 3-15-25, 3-16-25

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Арча шәһәре муниципаль берәмлеге
Арча шәһәр Советы
422000, Арча ш., Совет мәйданы, 27
тел. 3-15-25, 3-16-25

АРЧА ШӘҺӘР СОВЕТЫ

КАРАРЫ

20 октябрь, 2021ел **№ 50**

«Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары проектларын раслау турында» Арча шәһәр Советының 2016 елның 09 августындагы 38 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.4 статьясы нигезендә, законнарга туры китерү максатларында, Арча шәһәр Советы карар бирде:

1. «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары проектларын раслау турында» Арча шәһәр Советының 2016 елның 09 августындагы 38 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары проектларына үзгәрешләр кертергә һәм аларны кушымта нигезендә яңа редакциядә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (http:pravo.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Арча муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка җиткерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Арча шәһәре башкарма комитетына йөкләргә.

«Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге башлыгы урынбасары,
Арча шәһәр Советы рәисе урынбасары Г.Х. Нигъмәтҗанова

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
«Арча шәһәре» муниципаль
берәмлеге Советының 20 октябрь 2021 ел,
№50 карарына кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «АРЧА ШӘҺӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ПРОЕКТЛАУНЫҢ ҖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ

2021 ел

ЭЧТӘЛЕК

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР 4
2. ИСӘП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ....6
3. «АРЧА ШӘҺӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ТАСВИРЛАМАСЫ........7
4. Төп өлеш 9

4.1. Шәһәр җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; шәһәр җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә һәркем өчен мөмкин булуын исәп күрсәткечләре; 9

4.2. Торак пунктлар чикләрендәге автомобиль юллары һәм җирлекнең, шәһәр җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектларына кергән торган транспорт объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; шәһәр җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә мөмкин булган исәп күрсәткечләре....11

4.3. Социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның, шәһәр җирлеге халкының хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен территориаль яктан мөмкин булган максималь күләменең исәп күрсәткечләре 15

4.4. Шәһәр җирлеге халкы өчен мәдәният, массакүләм ял итү, күңел ачу объектлары белән тәэмин ителешнең рөхсәт ителә торган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен территориаль яктан мөмкин булган максималь күләменең исәп күрсәткечләре 16

4.5. Шәһәр җирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре 17

4.6. Шәһәр җирлеге халкының мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә мөмкин булган максималь дәрәҗәдә булган исәп күрсәткечләре....17

4.7. Шәһәр җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм алып китү объектлары белән минималь тәэмин ителешнең исәп күрсәткечләре;

шәһәр җирлеге халкының мондый объектлардан территориаль яктан мөмкин кадәр күбрәк файдалана алуы 18
4.8. Шәһәр җирлеге халкын төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсен исәп күрсәткечләре 19
4.9. Шәһәр җирлеге халкының ритуаль хезмәт күрсәтүләре объектлары белән тәэмин ителешнең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре 19
4.10. Шәһәр җирлеге халкын социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре 20
5. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРГА НОРМАТИВ ИХТЫЯҖЫН БИЛГЕЛӘҮ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР..21
5.1. Шәһәр җирлеге халкының электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу объектларына норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр..21
5.2. Торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларына шәһәр җирлеге халкының норматив ихтыяҗларын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 25
5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр 26
5.4. Шәһәр җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял итү, күңел ачу, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр..27
5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр 28
5.6. Шәһәр җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм алып китү объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр............29
5.7. Төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларына шәһәр җирлеге халкының норматив ихтыяҗларын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 30
5.8. Зиратларны урнаштыруга тәкъдимнәр 31
6. ИСӘП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР..34

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Муниципаль берәмлекнең шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары (алга таба - нормативлар) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының норматив-хокукый актлары нигезендә эшләнде.

1.2. Әлеге нормативлар белән җайга салынмаган мәсьәләләр «Техник җайга салу турында» 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән җайга салына.

1.3. Әлеге нормативлар, оештыру-хокукый рәвешенә карамастан, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы шәһәр төзелеше эшчәнлегенең барлык субъектлары өчен дә мәҗбүри.

1.4. Шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Әлеге нормативлар «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкының җирле әһәмияттәге объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре җыелмасын; «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь күләменең исәп күрсәткечләрен билгели.

1.6. Шәһәр җирлеге халкының минималь мөмкин булган тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре һәм мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре билгеләнә торган җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларына түбәндәге өлкәләргә карый торган объектлар керә:

халыкны электр, җылылык, газ һәм су, су чыгару белән тәэмин итү;

торак пунктлар чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, җирлекнең җирле әһәмияттәге транспорт объектлары;

мәдәният, массакүләм ял итү, күңел ачу;

мәгълүматлаштыру һәм элемтә;

физик культура һәм массакүләм спорт;

көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару;

төзекләндерү һәм яшелләндерү;

ритуаль хезмәтләр күрсәтү;

социаль тәэмин итү һәм социаль яклау.

1.7. Нормативлар түбәндәге өлешләрне үз эченә ала:

төп өлеш (шәһәр җирлеге халкының җирле әһәмияттәге җирлекләре объектлары белән тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре);

нормативларның төп өлешендәге исәп күрсәткечләрен нигезләү материаллары;

нормативларның төп өлешендә булган исәп күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларында шәһәр җирлеге халкының норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр;

«Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең кыскача тасвирламасы.

2. КАГЫЙДӘЛӘР ҺӘМ ИСӘП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ ӨЛКӘСЕ

2.1. Әлеге нормативларда билгеләнә торган исәп күрсәткечләре «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеген территориаль планлаштыру документларын әзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм гамәлгә ашырганда, «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге территорияләренә карата эшләнә торган территорияне планлаштыру документларын эшләгәндә кулланыла.

2.2. Шәһәр төзелешен проектлау нормативлары дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешенә контроль һәм күзәтчелек органнары карарларын кабул итү өчен файдаланыла.

2.3. Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, шәһәр җирлеге халкының минималь мөмкин булган тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәпкүрсәткечләре һәм мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән исәп күрсәткечләре үтәү өчен мәҗбүри булып тора.

2.4. Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелә торган документларны юкка чыгарганда һәм (яки) үзгәрткәндә гамәлдән чыгарылган нормаларга таянып эш итәргә кирәк.

3. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенә кыскача характеристика

3.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясенә кыскача характеристика, шулай ук халык саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында белешмәләр, җирлекнең башка характерлы үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелде.

1 нче таблица

№	Күрсәткеч исеме	
1	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы структурасында «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясе урнашу	Шәһәр җирлеге Арча муниципаль районының көньяк өлешендә урнашкан; төньяктан Арча муниципаль районының Күпербаш авылы, көнчыгыштан – Урта Курса авылы, көньяктан – Яңасала авылы, көньяк - көнбатыштан Кәче авылы, төньяк-көнбатыштан –Наласа авыл җирлеге, көньяк-көнчыгыштан Теләче муниципаль районы белән чиктәш
2	«Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге чикләрендәге территориянең гомуми мәйданы	9346
3	«Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге составына керүче торак пунктлар исемлеге	Арча шәһәре Зур Бирәзә авылы Күпербаш авылы Иске Айван авылы Төбәк-Чокырча авылы Васильева Божа авылы
4	01.01.2015 елга халыкның даими саны	
	барлыгы, кеше.	21645
	шул исәптән торак пунктлар, кеше: Арча шәһәре Зур Бирәзә авылы Күпербаш авылы Иске Айван авылы Төбәк-Чокырча авылы Васильева Божа авылы	19092 394 448 613 691 407
5	01.01.2015 елга халыкның тыгызлыгы кеше./кв. км	231,6

6	2025 елга халыкның даими санын фаразлау	
	барлыгы, кеше.	
	шул исәптән торак пунктлар, кеше: Арча шәһәре Зур Бирәзә авылы Күпербаш авылы Иске Айван авылы Төбәк-Чокырча авылы Васильева Божа авылы	19700 420 470 80 715 450
7	01.01.2015 елда «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең торак фонды	
	барлыгы, мең кв. метр торак мәйданы	433,6
	шул исәптән торак пунктлар буенча, мең кв. метр торак мәйданы: Арча шәһәре Зур Бирәзә авылы Күпербаш авылы Иске Айван авылы Төбәк-Чокырча авылы Васильева Божа авылы	 380,06 9,78 10,59 13,15 14,02 6
8	Халыкның торак белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе, кв. м/кеше.	20,03
9	«Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә табигый-климат шартлары	
	климат районы (төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы нигезендә)	II
	сейсмик куркыныч дәрәҗәсе (баллар)	6 – 7
	табигый-климат шартларын гомуми бәяләү	уңайлы

4. Төп өлеш

4.1. Шәһәр җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү объектлары белән тәэмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; шәһәр җирлеге халкы өчен мондый объектларны территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә урнаштуның исәп күрсәткечләре

4.1.1. Торак пунктлар төзүнең инженерлык җиһазлары системаларын билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең территориаль планлаштыру документлары һәм су белән тәэмин итү, канализация, электр, җылылык һәм газ белән тәэмин итү схемалары нигезендә проектлаштырырга кирәк.

Әлеге тармак схемаларында технологиянең, куәтнең, инженерлык челтәрләре күләменең принципиаль мәсьәләләре хәл ителергә, схеманы тормышка ашыру чираты буенча тәкъдимнәр бирелергә тиеш.

4.1.2. Әлеге исәп күрсәткечләре 2 нче таблицада китерелде.

2 нче таблица

№	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәҗәсе	Халык өчен территория мөмкинлекләрнең максималь дәрәҗәсе
1	Электр белән тәэмин итү системасы объектлары: электр трансформатор подстанцияләре, бүлү пунктлары, төрле көчәнешле электр челтәрләре	Торак һәм иҗтимагый биналарның электр энергиясе белән тәэмин ителеше 100 процент, урамнарның яктыртылышы 100 процент	билгеләнми
2	Җылылык белән тәэмин итү системасы объектлары, шул исәптән: үзәкләштерелгән: котельныйлар, җылылык электр станцияләре, җылылык челтәрләре; үзәкләштерелмәганнәре: автоном һәм хосусый котельныйлар, фатирларны җылыткыч	Торак һәм җәмәгать биналарының җылылык энергиясе белән тәэмин ителеше 100 процент	билгеләнми

	генераторлар, жылылык челтәрләре		
3	Газ белән үзәкләштерелгән тәэмин итү системасы объектлары: газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлары, газ көйләү пунктлары; газ бүлү челтәрләре	Торак биналарны газ белән тәэмин итү 100 процент*	билгеләнми
4	Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы объектлары: су белән тәэмин итү чыганаклары, су җыю корылмалары, су саклау өчен савытлар, суүткәргечләр	Торак һәм иҗтимагый биналарны су белән тәэмин итү 100 процент	билгеләнми
5	Су чыгару системасы объектлары *, шул исәптән: үзәкләштерелгән чистарту корылмалары, канализация насос станцияләре, канализация торбаүткәргечләре; үзәкләштерелмәгән: локаль чистарту корылмалары, агызу станцияләре, канализация торбаүткәргечләре	Торак һәм иҗтимагый биналарның тәэмин ителеше 100 процент	билгеләнми

* Арча шәһәре яисә аның өлешләре өчен торак биналарны стационар электр плитәләре белән җиһазлаганда газ белән тәэмин итү системаларының булмавы рөхсәт ителә.

** Исәп күрсәткечләре яңгыр канализациясенә кагылмый.

Торак пунктлар чикләрендәге автомобиль юллары һәм шәһәр җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектларына керә торган транспорт объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; шәһәр җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдәге исәп күрсәткечләре

4.1.3. Барлык биналарга һәм корылмаларга автомобиль транспортының керә алуы тәэмин ителергә тиеш.

4.1.4. Административ һәм сәүдә үзәкләре, кунакханәләр, театрлар, күргәзмәләр һәм базарлар тирәсендә шәһәр халкының җәяүлеләр юллары (тротуарлар, мәйданчыклар, баскычлар) белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе «пик» сәгатенә җәяүлеләр агымының 0,3 кеше/кв. метрдан артмавын тәэмин итү шартларының үтәлешенә туры килергә тиеш; завод алды мәйданнарында, спорт-тамаша учреждениеләре, кинотеатрлар, вокзаллар тирәсендә - 0,8 кеше/кв. метрдан артмаска тиеш.

4.1.5. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкы өчен җәмәгать пассажир транспорты тукталышы пунктларының территориаль файдалана алырлык максималь дәрәҗәдә мөмкин булган территориаль күрсәткечен 3 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкының әлеге объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре билгеләнми.

3 нче таблица

№	Объектның исеме	Халыкка территориядә йөрү мөмкинлегенең максималь дәрәҗәсе (метрлар)
Арча шәһәре, Зур Бирәзә авылы, Күпербаш авылы, Айван авылы, Төбәк-Чокырча авылы, Васильева Божа авылы:		
1	торак пункт буенча тукталыш пунктлары	500
Арча шәһәре өчен:		
2	гомумшәһәр үзәгендә тукталыш пунктлары	250
3	Җитештерү зоналарында тукталыш пунктлары	400*
4	Массакүләм ял һәм спорт зоналарында тукталыш пунктлары	800 **
5	азкатлы торак төзелеше территориясендә өчен эчке бәйләнешле тукталыш пунктлары: яшәү урыннарыннан массакүләм булу объектларыннан	 200 250

* әлеге күрсәткеч предприятиеләрдән тукталыш пунктына кадәр максималь җәяү килү арасын аңлата.

** күрсәткеч массакүләм ял һәм спорт объектының төп керү урыныннан тукталыш пунктына кадәр мөмкин булган максималь җәяү килү арасын аңлата.

4.1.6. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкының җиңел автомобильләрне даими саклау өчен корылмалар белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре әлеге объектлар территорияләренең халык өчен максималь мөмкин булган дәрәҗәсе 4 нче таблица нигезендә кабул ителә.

4 нче таблица

№	Автотранспорт чараларын оешкан төстә саклау урыннары тибы	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәҗәсе, 1 мең кешегә урын		территорияләрнең мөмкин булган максималь мөмкинлеге дәрәҗәсе (метр)
		2015 ел	2025 ел	
Арча шәһәре өчен:				
1	Шәхси милектәге җиңел автомобильләрне саклау өчен	293	396	тулаем торак пункт буенча - 800, шул исәптән коттедж төзелеше территорияләрендә - 200
2	ведомствога караган җиңел автомобильләрне саклау өчен	7	8	билгеләнми
3	Таксомотор паркы өчен	5	7	билгеләнми
Искәрмә. әлеге күрсәткечләр Зур Бирәзә, Купербаш, Иске Айван, Төбәк-Чокырча, Васильева Божа авыллары өчен билгеләнми.				

4.1.7. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкының уңайлы торак фонды категориясенә бәйле рәвештә җиңел автомобильләрне даими саклау өчен корылмалар белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре 5 нче таблица буенча кабул ителә.

5 нче таблица

№	Торак фондының уңайлылык дәрәҗәсе буенча тибы	Урыннар саны (фатирларның гомуми мәйданының 100 кв. метрына машина кую урыны)
Арча шәһәре өчен:		
1	Уңайлылыгы югары дәрәҗәдә	2,9
2	Уңайлы	2,6
3	Массакүләм	1,9
4	Социаль	1,4
5	Махсуслаштырылган	0,8
Искәрмә. әлеге күрсәткечләр Зур Бирәзә, Купербаш, Иске Айван, Төбәк-Чокырча, Васильев Божа авыллары өчен билгеләнми.		

4.1.8. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкының җиңел автомобильләрне вакытлыча саклау (кую) корылмалары белән тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре 6 нчы таблица нигезендә кабул ителә.

6 нче таблица

№	Торак фондының уңайлылык дәрәҗәсе буенча тибы	Урыннар саны (1 фатирга машина кую урыны)
Арча шәһәре өчен:		
1	Уңайлылыгы югары дәрәҗәдә	0,75
2	Уңайлы	0,63
3	Массакүләм	0,24
4	Социаль	0,16
5	Махсуслаштырылган	0,25
Искәрмә. әлеге күрсәткечләр Зур Бирәзә, Купербаш, Иске Айван, Төбәк-Чокырча, Васильева Божа авыллары өчен билгеләнми.		

4.1.9. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкының социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар, җитештерү һәм рекреация янындагы җиңел автомобильләрне, шулай ук әлеге күрсәткечләр әлеге нормативлар белән билгеләнә торган объектларны вакытлыча саклау (кую) өчен ачык мәйданчыклар белән тәэмин ителешнең исәп күрсәткечләре 7 нче таблицада китерелде.

7 нче таблица

№	Объектның исеме	Үлчәү берәмлеге	Машина урыннары саны	
			2015 ел	2025 ел
Арча шәһәре өчен:				
1	Административ учреждениеләр	машина урыннары/ 100 эшләүчегә	28	38
2	Югары һәм урта һөнәри белем бирү учреждениеләре	машина урыннары/ 100 эшләүчегә	21	29
3	Сәнәгать предприятиеләре	машина урыннары/ 100 эшләүче ике катнаш сменада	14	19
4	Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	машина урыннары/ 1 объектка	проектлау биреме буенча 2 дән ким түгел	
5	Гомуми белем бирү учреждениеләре	машина урыннары/ 1 объектка	проектлау биреме буенча 2 дән ким түгел	

6	Хастаханәләр	машина урыннары/ 100 койкага	7	10
7	Поликлиникалар	машина урыннары/ сменага 100 килүгә	4	6
8	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	машина урыннары/ Гомуми мәйданның 30 кв. метрына	14	19
9	Спорт объектлары	машина урыннары/ 100 урынга	4	6
10	Мәдәни-тамаша учреждениеләре (музейлар, театрлар һ.б.)	машина урыннары/ 100 урын яисә бер тапкыр килүчеләргә	21	29
11	Мәдәният һәм ял парклары	машина урыннары/ 100 бер тапкыр килүчеләргә .	10	13
12	Сәүдә мәйданы 200 кв. метрдан артык булган сәүдә үзәкләре, универмаглар, кибетләр	машина урыннары/ 100 кв. метр сәүдә мәйданына	10	13
13	Базарлар	машина урыннары/ 50 сәүдә урыны	35	48
14	Гомумшәһәр әһәмиятендәге рестораннар һәм кафелар, клуб учреждениеләре	машина урыннары/ 100 урынга	21	29
15	Кунакханә	машина урыннары/ 100 урынга	11	15
16	Транспортның барлык төрләре вокзаллары	машина урыны/ пик сәгатендә100 пассажирга	21	29
17	Ял зоналарында пляжлар һәм парклар	машина урыннары/ 100 бер тапкыр килүчеләргә	28	38

18	Урманлы парклар һәм тыюлыклар	машина урыннары/ 100 бер тапкыр килүчеләргә	14	19
19	Кыска вакытлы ял базалары	машина урыннары/ 100 бер тапкыр килүчеләргә	21	29
20	Ял йортлары һәм базалары, шифаханә, профилакторий, туристлык базалары	машина урыннары/ 100 кеше ял итүчегә һәм хезмәт күрсәтүче персоналга	7	10
21	Туристлык һәм курорт кунакханәләре	машина урыннары/ 100 кеше ял итүчегә һәм хезмәт күрсәтүче персоналга	21	29
22	Ял итү зоналарында җәмәгать туклануы, сәүдә һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	машина урыннары/ залларда 100 урын яки бер тапкыр килүчеләргә һәм персоналга	14	19

Искәрмәләр.

1. Әлеге күрсәткечләр Зур Бирәзә, Купербаш авылы, Иске Айван авылы, Төбәк-Чокырча авылы, Васильев Божа авыллары өчен билгеләнми.

2. Төрле объектлар төркеменә хезмәт күрсәтү өчен стоянкалар проектлаганда тәүлеклек эшләү режимы белән һәр объект буенча машина урынының исәп санын 10 - 15 %ка киметү рөхсәт ителә.

4.2. Социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның, шәһәр җирлеге халкының хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен территориаль яктан мөмкин булган максималь күләменең исәп күрсәткечләре

4.2.1. Күрсәтелгән исәп күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

8 нче таблица

№	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе (кв. м/кеше).		территорияләрнең мөмкин булган максималь мөмкинлеге дәрәҗәсе халыкның
		2015 ел	2025 ел	
1	Арча шәһәрендә торак урыннары	21,9	25,4	билгеләнми
2	Зур Бирәзә авылы, Күпербаш авылы, Иске Айван авылы, Төбәк Чокырча авылы, Васильева Божа авылы торак урыннары	23,1	26,4	билгеләнми
Искәрмә. Киләчәккә исәпләнгән күрсәткечләр 2025, 2035 елларда ирешелгән торак урыннарның гомуми мәйданы белән тәэмин ителешнең факттагы минималь дәрәҗәсен исәпкә алып төзәтелә.				

4.3. Шәһәр җирлеге халкы өчен мәдәният, массакүләм ял итү, күңел ачу объектлары белән тәэмин ителешнең рөхсәт ителә торган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен территориаль яктан мөмкин булган максималь күләменең исәп күрсәткечләре

4.3.1. Күрсәтелгән исәп күрсәткечләрен 9 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

9 нчы таблица

№	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
Арча шәһәре өчен:			
1	Клуб учреждениеләре	80 урын / 1000 кеше	30 минут җәяү бару
2	Шәһәр массакүләм китапханәләре	4 - 4,5 мең берәмлек саклау 1000 кешегә; 1000 кешегә 2 - 3 урын	30 минут җәяү бару
Зур Бирәзә авылы, Купербаш авылы, Айван авылы, Төбәк-Чокырча авылы, Васильева Божа авылы:			
3	Клуб учреждениеләре	300 урын	билгеләнми
4	Авыл китапханәләре	1 мең кешегә 7 - 9 нөсхә	билгеләнми

Искәрмә. 1. Объектларның санын, составын һәм сыйдырышлылыгын билгеләгәндә җәяүлеләр 30 минут йөри алырлык зонада урнашкан башка торак пунктлардан килүче халыкны өстәмә рәвештә исәпкә алырга кирәк. 2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары нигезендә халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тәэмин итүнең 2019 елга кадәр социаль гарантияләре дәрәҗәсе гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәҗәсендә кабул ителә.

4.4. Шәһәр җирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре

4.4.1. Әлеге исәп күрсәткечләрен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

10 нчы таблица

№	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Спорт заллары	1000 кешегә идән мәйданы 350 кв. метр	30 минут җәяү бару
2	Яссы спорт корылмалары	1000 кешегә 1950 кв. метр	30 минут җәяү бару
Искәрмә. Зур Бирәзә, Күпербаш авылы, Иске Айван авылы, Төбәк-Чокырча, Васильева Божа авылы халкы өчен мөмкин булган иң зур объектларның исәп күрсәткечләре билгеләнми.			

4.5. Шәһәр җирлеге халкының мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә мөмкин булган максималь дәрәҗәдә булган исәп күрсәткечләре

4.5.1. Шәһәр җирлегенең халыкны мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән минималь тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 11 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

11 нче таблица

№	Объектның исеме	Үлчәү берәмлеге	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе
Арча шәһәре өчен:			
1	Почта элемтәсе бүлеге (микрорайонга)	9 - 25 мең кешелек объектларга	микрорайонга 1
2	Районнарара почтамт	50 - 70 бүлекчәле почта элемтәсе объектларына	1
3	Кабельле телевидение техник үзәге	районга объектлар	1
Искәрмә. элеге күрсәткечләр Зур Бирәзә, Купербаш, Иске Айван, Төбәк-Чокырча, Васильева Божа авыллары өчен билгеләнми.			

4.5.2. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларының территориаль яктан файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре "Арча шәһәре" муниципаль берәмлеге халкы өчен билгеләнми.

4.6. Шәһәр җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм алып китү объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен территориаль яктан мөмкин булган максималь күләменең исәп күрсәткечләре

4.6.1. Көнкүреш калдыкларын җыю һәм алып китү объектлары исемлеге, мондый объектларның урыны Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының “Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге территориясен санитар чистартуның генераль схемасы нигезендә кабул ителә.

4.6.2. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкы өчен каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыкларының максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечен (яшәү урыннарыннан, балалар һәм дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан, ял итү урыннарыннан ераклыкны) 100 метр ераклыкта алырга кирәк.

4.7. Шәһәр җирлеге халкын төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре

4.7.1. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкының гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең хисап күрсәткечләрен 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

12 нче таблица

№	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе (кв. метр/кеше.)	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Арча шәһәрендә гомуми кулланылыштагы яшелләндерү территорияләрне барлыгы: шул исәптән торак районнар өчен	10 6	билгеләнми
2	Зур Бирәзә, Күпербаш авылы, Иске Айван авылы, Төбәк-Чокырча, Васильева Божа авыларында гомуми файдаланудагы яшел территорияләр	12	билгеләнми

4.8. Шәһәр җирлеге халкының ритуаль хезмәт күрсәтүләре объектлары белән тәэмин ителешнең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре

4.8.1. Күрсәтелгән исәп күрсәткечләрен 13 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

13 нче таблица

№	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе (га/1 мең кеше).	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Гадәти күмү зираты	0,24	билгеләнми

4.9. Шәһәр җирлеге халкын социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре; мондый объектларның шәһәр җирлеге халкы өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре

4.9.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 14 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

14 нче таблица

№	Объектның исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе (урын/1 мең кеше)	территорияләрнең мөмкин булган максималь мөмкинлеге дәрәҗәсе халыкның
1	Кресло - коляскадагы инвалидлар һәм аларның гаиләләре өчен махсус торак йортлар һәм фатирлар төркеме	0,5	билгеләнми

4.9.2. Инвалидларның шәхси автотранспортын даими саклау урыннары белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе җиңел автомобильләрнең даими саклау урыннарының гомуми санынннан 10% ка (ләкин 1 урыннан да ким булмаган), шул исәптән кресло-коляскадагы инвалидларның автотранспорты өчен 5% махсус урыннардан 10% ка тигез булырга тиеш.

Инвалидларның шәхси автотранспортын вакытлыча саклау урыннары белән тәэмин итү дәрәҗәсен учреждениеләр һәм хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында җиңел автомобильләрне кыска вакытлы саклау өчен ачык мәйданчыкларда 10% (ләкин 1 урыннан да ким булмаган) кабул итәргә кирәк.

5. ШӘҺӘР ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ОБЪЕКТЛАРГА НОРМАТИВ ИХТЫЯҖЫН БИЛГЕЛӘҮ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР. ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУ

5.1. Шәһәр җирлеге халкының электр, җылылык, газ һәм су чыгару, су белән тәэмин итү, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяҗны билгеләүгә тәкъдимнәр

5.1.1. Электр белән тәэмин итү системаларын проектлауны «торак һәм җәмәгать биналарының электр җайланмаларын проектлау һәм монтажлау» СП 31-110-2003 таләпләренә туры китереп билгеләнә торган электр чыганакларына электр йөкләнеше күрсәткечләре (6 бүлек), «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәте турындагы 2006 елның 2 июнендәге нигезләмә (2 бүлек) нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Алдан исәпләү өчен торак пунктлар территорияләренең чагыштырма исәп йөкләнешенең

эреләндерелгән күрсәткечләрен 15 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

15 нче таблица

Халык саны (мең кеше)	Торак пункт					
	табигый газдагы плитәләр (кВт/кеше)			стационар электр энергияле плитәләр (кВт/кеше)		
	тулаем торак пункт буенча	шул исәптән:		тулаем торак пункт буенча	шул исәптән:	
		үзәк	микрорайоннар /төзелеш кварталлары		үзәк	микрорайоннар /төзелеш кварталлары
3 – 50	0,43	0,55	0,40	0,52	0,65	0,50
3 тән кимрәк	0,41	0,51	0,39	0,50	0,62	0,49

Искәрмә.

1. Торак пунктта газ һәм электр плиталары булган торак йортлар булса, күрсәткечләр интерполяция ысулы белән аларның нисбәтенә пропорциональ рәвештә билгеләнә.

2. Торак пункт үзәге төшенчәсе дигәндә территорияне төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре шактый күп җыелган территорияне аңларга кирәк.

3. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләрене йөкләнеше исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:

табигый газдагы плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,2 - 1,6;

стационар электр плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,1 - 1,5.

Торак пункт үзәге территориясенә зур күрсәткечне алырга кирәк.

Электр энергиясен бүлү системасының көчәнешен сайлау, перспективада электр челтәрләре үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасы электр челтәре комплексын перспективада үстерү схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Торак пунктларның электр челтәрләрен киеренкелек исәпләү срогы һәм киеренкелек системасы чикләрендә аларның үсеш концепциясен исәпкә алып билгеләнә: 35 - 110 - 220 - 500 кВ яисә 35 - 110 - 330 - 750 кВ.

Электр белән тәэмин итү системасының киеренкелеге энергия трансформациясенең иң аз баскычларын исәпкә алып сайланырга тиеш. Якын арада 35 - 110/10 кВ көчәнешләр системасы аеручa максатка ярашлы.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү җайланмаларын проектлауны гамәлгә ашыру Электр җайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре һәм 2006 елның 02 июнендәге «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәт турындагы нигезләмәнең 2 бүлеге таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Трансформатор подстанцияләре, һава электр үткәргеч линияләрен торак төзелеше территориясендә урнашкан кабельләргә күчерү пунктлары ябык типтагы проектлаштырырга тәкъдим ителә.

5.1.2. Җылылык белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеген җылылык белән тәэмин итүнең расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Җылылык белән тәэмин итү системаларын проектлауны «Җылылык челтәрләре» СНиП 41-02-2003 (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 таләпләре нигезендә җылылык белән тәэмин итү ышанычлылыгы буенча кулланучылар категорияләрен исәпкә алып билгеләнә торган исәп-хисап җылылык йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Күчемсез милек объектларына экологик таләпләр (А кушымтасы).

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү чыганакларын коммуналь-склад һәм җитештерү зоналарына, җылылык йөкләнешләре үзәкләренә урнаштырырга тәкъдим ителә.

Җылылык белән тәэмин итү чыганакларын, җылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләнгән булырга тиеш.

Җылылык челтәрләрен сузу трассалары һәм ысуллары «Җылылык челтәрләре» СНиП 41-02-2003 (9 бүлек), СП 42.13330.2016 СНиПның актуаль редакциясе 2.07.01-89*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү" СП 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89*(12 бүлек) нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

5.1.3. Газ белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү «Газ белән тәэмин итү системалары» СНиП 42-01-2002 , «Газ белән тәэмин итү һәм газ куллану системаларының куркынычсызлыгы кагыйдәләре» ПБ 12-529-03, Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итүнең һәм газлаштыруның генераль схемасы нигезендә торак-коммуналь хуҗалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендәталәпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

Газ куллануның зур күрсәткечен түбәндәге күләмдә кабул итәргә кирәк:

үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин ителеш булганда - елына 120 куб. м; газ белән су җылыткычлар аша кайнар су белән тәэмин иткәндә, елына 1 кешегә 300 куб. м; кайнар су белән тәэмин итү булмаганда - елына 180 куб. м;

Зур Бирәзә авылы, Күпербаш авылы, Иске Айван авылы, Төбәк-Чокырча авылы, Васильева Божа авылы - елына 220 куб. м.

Газ бүлү һәм газ җыю станцияләре торак пунктлардан читтә урнаштырылырга тиеш.

Газ җыю пунктларын торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, җил үтәрлек яктан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм җайга салу өчен газ көйләү (блок яки шкаф) пунктларын проектларга кирәк.

Газ көйләү пунктын район үзәгендә, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якын итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым урнашкан газ көйләү пунктларын биналарга һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

газ көйләү пунктына кергән җирдә газ басымы 0,6 МПа булганда- 10 метр; газ көйләү пунктына кергән җирдә газ басымы 0,6 МПа -1,2 МПа булганда- 15 метр.

5.1.4. Торак пунктларны су белән тәэмин итү системаларын проектлау, шул исәптән су белән тәэмин итү чыганакларын сайлау, су алу корылмаларын урнаштыру "Эчке суүткәргеч һәм биналар канализациясе» СП 30.13330.2020 «СНиП 2.04.01-85*, «Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 31.13330.2012. Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.04.02-84*, "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» СП 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89*, «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, җитештерү, иҗтимагый биналарны эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр» СанПиН 2.1.3684-21 таләпләре нигезендә башкарырга кирәк.

Халыкның чагыштырма кулланунын зур күрсәткечен уртача тәүлеклек (елга) хуҗалык-эчә торган су ихтыяҗлары өчен су түбәндәге күләмдә кабул итәргә кирәк:

эчке суүткәргеч һәм канализация белән җиһазландырылган, ванна һәм җирле су җылыткычлары булган биналар өчен - бер кешегә 200 литр;

эчке суүткәргеч һәм канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән белән җиһазландырылган биналар өчен- тәүлегенә 270 литр.

Су алу корылмаларының типларын һәм урнашу схемаларын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитария шартларыннан чыгып сайларга кирәк.

Су үткәрү челтәрләрен боҗралы итеп проектларга кирәк. Тупик линияле суүткәргечләр куллану түбәндәге очракларда рөхсәт ителә:

авария вакытында су белән тәэмин итүдә өзеклек булган очракта җитештерү ихтыяҗларына су бирү өчен;

торбаларның диаметры 100 мм дан артмаган хуҗалык-эчәргә яраклы ихтыяҗларына су бирү өчен;

линиянең озынлыгы 200 метрдан да артык булмаган янгынга каршы яки хуҗалык-янгынга каршы ихтыяҗларга су бирү өчен.

Тышкы суүткәргеч челтәрләрен биналар һәм корылмаларның эчке суүткәргеч челтәрләре белән әйләндереп алу рөхсәт ителми.

5.1.5. Торак пунктларны канализацияләү системаларын проектлауны гамәлгә ашыруны «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» 30.13330.2020 «СНиП 2.04.01-85*, «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» 32.13330.2012 СНиПның актуальләштерелгән редакциясе, "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү" СП 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89* (12 бүлек) нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Көнкүреш суларын тәүлеклеклек уртача су белән тәэмин итү, территориягә су сибүгә һәм

яшел утыртмаларга су тотуны исәпкә алмыйча, тәүлеклеклек су куллануга тигез дәрәҗәдә кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә, уртача тәүлеклек (бер елга) су чыгару түбәндәге күләмдә рөхсәт ителә:

Арча шәһәре өчен - бер кешегә 550 л/тәүлек;

Зур Бирәзә авылы, Күпербаш авылы, Иске Айван авылы, Төбәк-Чокырча авылы, Васильева Божа авылы - бер кешегә тәүлеккә 150 л.

Ташландык суларны чистарту корылмалары мәйданчыгын торак пунктның торак төзелешенә карата елның җылы вакытында өстенлек итүче җилләр юнәлеше буенча су агымыннан түбәнрәк урнаштырырга кирәк.

5.2. Торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларында шәһәр җирлеге халкының норматив ихтыяҗларын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.2.1. Шәһәр өчен урам челтәренең уртача тыгызлыгын 2,8 - 3,5 км/кв. километрга тигез итеп кабул итәргә кирәк.

Арча шәһәренең үзәк өлеше өчен әлеге күрсәткеч торак пункт буенча уртача күрсәткечтән 20 - 30 %ка югарырак кабул ителә.

5.2.2. Торак пунктлар территориясендә урамнар һәм юллар челтәренең үткәрүчәнлек мөмкинлеге автомобильләштерү дәрәҗәсеннән чыгып билгеләнә.

5.2.2. 2025 елга кадәр исәп-хисап чорында Арча шәһәре өчен 1000 кешегә 420 автомобиль кабул итәргә кирәк. Күрсәткечне, торак пунктның җирле шартларына бәйле рәвештә, киметергә яки арттырырга рөхсәт ителә, әмма 20% тан да артык түгел. Зур Бирәзә, Күпербаш, Иске Айван, Төбәк-Чокырча, Васильева Божа авылы өчен 2025 елга кадәр исәп-хисап чорында 1000 кешегә 440 автомобиль кабул итәргә кирәк.

5.2.3. Арча шәһәрендә төзелгән территорияләр чикләрендә магистраль урамнарда һәм җайга салына торган хәрәкәтле юлларда 200 - 300 метр интервалы булган юл өлеше (җир өсте) белән бер дәрәҗәдә җәяүле кичүләр төзүне күздә тотарга кирәк.

Арча шәһәрендә өзлексез хәрәкәтле магистраль урамнарда һәм юлларда, шулай ук җайга салынучы хәрәкәтле урамнарда машиналар йөрү өлеше киңлеге 14 метрдан артык булганда һәм җәяүлеләр агымы сәгатенә 1500 кешедән артканда, 300 - 400 метр интерваллы җәяүлеләр кичүе төзүне (җир өсте һәм җир асты) күздә тотарга кирәк.

5.2.4. Арча шәһәренең төзелгән территорияләрендә җәмәгать пассажир транспорты линияләре челтәренең тыгызлыгын, пассажирлар агымының функциональ кулланылышына һәм интенсивлыгына карап, 2,5-2,8 км/кв. километр чикләрендә кабул итәргә кирәк.

Җәмәгать транспортының тукталыш пунктлары арасы 400 - 600 метр, шәһәрләрнең

иҗтимагый үзәге чикләрендә 300 метр кабул итәргә тәкъдим ителә.

5.2.5. Җиңел автомобильләрне даими саклау өчен корылма таләп ителә торган территориянең чагыштырма күрсәткечен 2025 елга кадәр исәпләнгән вакытка бер кешегә 12 кв. метр күләмендә кабул итәргә кирәк.

5.2.6. Торак пунктлар чикләрендәге автомобиль юлларын һәм җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларына караган транспорт объектларын проектлауны «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү" СП 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89* (11 бүлек, И, К, Л кушымталары) буенча гамәлгә ашырырга кирәк.

5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр

5.3.1. Торак төзелеше күләмнәренең һәм торак төзелеше типларының хисап күрсәткечләре гамәлдәге һәм фаразлана торган социаль-демографик вәзгыятьне һәм халыкның керем дәрәҗәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

Арча шәһәрендә уңайлылык дәрәҗәсе буенча бүленгән торак йортларның төрле типларын 16 нчы таблица нигезендә карарга тәкъдим ителә.

16 нчы таблица

Торак фондының уңайлылык дәрәҗәсе буенча тибы	**1 кешегә исәпләнгән йорт/фатир мәйданы нормасы, кв. метр**	**Халык урнашу формуласы**	**Гомуми күләмдә өлеш**	
			2015 ел	**2025 ел**
Дәрәҗәле	60	k = n + 1 k = n + 2	10	15
Массакүләм	30	k = n k = n + 1	25	50
Социаль	20	k = n - 1 k = n	60	30
Махсуслаштырылган	-	k = n - 2 k = n - 1	7	5
Искәрмә. 1. k - йортта/фатирда торак бүлмәләрнең гомуми саны, n - яшәүче кешеләр саны. 2. Торак фондының махсуслаштырылган тибына кунакханә тибындагы йортлар, махсус торак комплекслар керә.				

5.3.2. Торак төзелеше характеры нигезендә 17 нче таблицада китерелгән төзелеш типлары аерылып тора.

17 нче таблица

№	Торак төзелеше тибы	Төзелеш характеристикалары
1	Азкатлы торак төзелеше	биеклеге 3 катны кертеп шәхси йортлар төзелеше; биеклеге 3 катны кертеп блокланган торак йортлар төзелеше; 4 катка кадәр биеклектәге күпфатирлы торак йортлар төзелеш
2	Уртача катлы торак төзелеше	5тән 8 катка кадәр биеклектә күпфатирлы торак йортлар төзелеш
3	Күпкатлы торак төзелеше	9 катлы һәм аннан югарырак биеклектәге күпфатирлы торак йортлар төзелеше

5.3.3. Торак төзелеше типларын бүлү, аларны оештыруга карата таләпләрне билгеләү «Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең җирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләре белән гамәлгә ашырыла.

5.3.4. Торак пунктларда торак төзүнең норматив параметрлары "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89* ның 9 нчы бүлеге таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.4. Шәһәр җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял итү, күңел ачу, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.4.1. «Арча шәһәре» муниципаль берәмлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяҗын билгеләүне халыкның төрле социаль-демографик төркемнәренең ихтыяҗларын канәгатьләндерү зарурилыгы нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Әлеге объектларны урнаштыру башка шундый ук объектларның якынлыгын исәпкә алып, транспорт элемтәләрен оештыруны, урамнар, юллар һәм җәяүлеләр юллары челтәрләре белән үзара бәйләнештә булуны күздә тотарга кирәк.

5.4.1. Мәдәният, массакүләм ял итү, физик культура һәм массакүләм спорт объектларын урнаштыру өчен җир кишәрлекләренең күләмен проектлау биреме нигезендә кабул итәргә кирәк.

5.4.2. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын белем бирү мәктәпләренең һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренең спорт объектлары белән берләштерергә рөхсәт ителә.

5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр

5.5.1. Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, цифрлы эфир телевидениесен күмәк кабул итү системаларын урнаштыру һәм йорт эчендәге эчке

коммуникацияләр буенча бер үк вакытта хезмәт күрсәтү өчен кимендә өч элемтә операторы тарафыннан кирәкле яшерен эчке коммуникацияләр буенча элемтә челтәрләрен салу күздә тотыла.

5.5.2. Арча шәһәрендә торак район яки берничә микрорайон/квартал өчен торак районда, микрорайон/кварталда урнашкан барлык биналарның инженерлык җиһазлары (шул исәптән янгынга каршы) эше турында мәгълүмат җыю өчен берләштерелгән диспетчер пунктын проектларга кирәк. Диспетчерлык пунктлары хезмәт күрсәтә торган территория үзәгендә эксплуатацион хезмәтләр биналарында яки хезмәт күрсәтә торган биналарда урнаштырырга тәкъдим ителә.

5.5.3. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру өчен җир кишәрлекләре мәйданнарын 18 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

18 нче таблица

№	Объектның исеме	Участок мәйданы
1	Почта элемтәсе бүлеге	700 - 1200 кв. метр
2	Районнарара почтамт	0,6 - 1 га
3	Автоматик телефон станциясе	0,25 га
4	Төен автоматик телефон станциясе	0,3 га
5	Концентратор	40 - 100 кв. метр
6	Терәк-көчәйтү станциясе	0,1 - 0,15 га
7	Чыбыклы тапшыруның блок-станциясе	0,05 - 0,1 га
8	Тавышлы трансформатор подстанциясе	50 - 70 кв. метр
9	Кабельле телевидениенең техник үзәге	0,3 - 0,5 га

5.5.4. Элемтә предприятиеләре биналарын зарарлы, коррозия - актив, тәмсез исле матдәләр һәм тузан чыганагы булып торучы күрше предприятиеләргә яки технологик процессы объектларга карата җилсез яктан (өстенлекле юнәлештәге җилләр өчен), санитар-сак зоналарыннан читтә урнаштырырга кирәк.

5.5.5. Шәһәрара телефон станцияләрен, шәһәр телефон станцияләрен, телеграф төеннәрен һәм станцияләрен, үткәргеч тапшырулар станцияләрен квартал яки торак пункт микрорайоны эчендә проектларга кирәк.

5.5.6. Элемтә линияләрен урнаштыруны «Элемтә линияләре өчен җирләрне бүлеп бирү нормативлары» СН 461-74 таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

5.6. Шәһәр җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектларына норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.6.1. Торак пунктларның торак зоналарында автомобиль транспорты өчен подъездлар белән тәэмин ителгән каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыклары урнаштыруны

күздә тотарга кирәк.

Контейнер мәйданчыкларының тиешле күләмен билгеләү өчен, контейнерлардан файдаланучы халык санынннан, калдыклар җыелу нормасыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәп күләме алар оешкан чорда калдыкларны фактта туплауга туры килергә тиеш.

5.6.2. Көнкүреш калдыкларын җыю нормаларының күрсәткечләрен "Шәһәр төзелеше. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» СНиП 2.07.01-89 * таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Җыелган көнкүреш калдыкларының исәп-хисап санын даими (һәр 5 ел саен) фактагы мәгълүматлар буенча ачыкларга кирәк.

19 нчы таблица

Көнкүреш калдыкларының төрләре	**Көнкүреш калдыклары саны 1 гә кеше елына**	
	кг	**литр**
Каты: су, канализация, үзәк җылылык һәм газ белән тәэмин ителгән торак биналардан; башка торак биналардан	190 – 200 300 – 380	900 – 950 1100 – 1600
иҗтимагый биналарны исәпкә алып, каты көнкүреш калдыкларының гомуми саны	280 – 290	1400 – 1450
Сыек (канализация булмаганда)	–	2000 – 2800
Искәрмә. 1. “Арча шәһәре” муниципаль берәмлеге өчен 2016 елның 42 декабрендәге СП13330-2016 да китерелгән күрсәткечләр төгәлләштерелде. 2. Арча шәһәре өчен калдыкларны туплау нормаларының зур күрсәткечен кабул итәргә кирәк.		

5.6.3. Контейнер мәйданчыкларын торак йортлардан, балалар, дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан һәм халык ял итә торган урыннардан кимендә 20 метр ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.6.4. Бер мәйданчыкта урнашкан чүп-чар өчен контейнерлар саны 5 контейнердан артмаска тиеш.

5.6.5. 5 һәм аннан да күбрәк катлы төзелә торган торак йортларда «Торак һәм җәмәгать биналары һәм корылмаларының чүп-чар үткәргечләрен»3 1-108-2002 СП таләпләренә туры китереп, чүп-чар үткәргечләрен күздә тотарга кирәк.

5.6.6. Торак төзелеш территориясендә сыек көнкүреш калдыкларын җыю өчен үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасы белән тәэмин ителмәгән, ишегалды ташландык су чокырларын күздә тотарга кирәк.

5.6.7. Вокзал, рекреация, җәмәгать объектлары, җәмәгать транспорты тукталышларында,

мәйданнарда һәм урамнарда чүплекләр урнаштырырга кирәк.

Чүплекләр арасындагы ераклык 100 метрдан да артмаска тиеш, торак пунктларның кеше күп йөри торган территорияләрендә – 40 метрдан да артмаска тиеш.

5.7 Төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларына шәһәр җирлеге халкының норматив ихтыяҗларын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.7.1. Торак пунктны төзү чикләрендә төрле билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрнең чагыштырма авырлыгы (төзелеш территориясенең яшелләндерү дәрәҗәсе) кимендә 55 булырга тиеш;

торак район территориясе чикләрендә - кимендә 25 %.

Төрле билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр дигәндә гомуми һәм чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрне, агач һәм куак утыртмаларын, торак пунктлар территорияләрендәге урманнарны аңларга кирәк.

5.7.2. Торак пунктта яшел утыртмаларны, планировка структурасын һәм җирле шартларны исәпкә алып, бердәм система рәвешендә күздә тотарга кирәк.

Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм булганнарын реконструкцияләгәндә, булган яшел утыртмаларны максималь саклауны һәм файдалануны күздә тотарга кирәк.

5.7.3. Гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары мәйданнарын түбәндәге күләмдә алырга кирәк: шәһәр паркларын - кимендә 15 гектар;

торак районнарның парклары - кимендә

10 га; бакчалар - кимендә 3 га;

скверлар - 0,5 га.

5.7.4. Арча шәһәре халкы өчен гомуми файдаланудагы яшелләндерү территорияләреннән файдалану рөхсәт ителә торган радиусларны 20 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

20 нче таблица

№	Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр төрләре	Халык өчен файдалану радиусы
1	Шәһәр парклары	җәмәгать транспортында 20 минут
2	Торак районнар парклары	җәмәгать транспортында 15 минут/ җәяүлеләр йөри алырлык 1200 метр
3	Урманлы парклар	Җәмәгать транспортында 15 - 20 минут
4	Ял итү зоналары парклары	Җәмәгать транспортында 15 - 20 минут

5	Бакчалар	400 - 600 метр
6	Скверлар	300 - 400 метр
7	Бульварлар	300 - 400 метр

5.7.5. Арча шәһәренең рекреация зоналарында агач һәм куак үсемлекләре питомникларын һәм чәчәклек-оранжерея хуҗалыкларын күздә тотарга тәкъдим ителә.

Питомникларның мәйданын, халыкның гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәэмин ителеш дәрәҗәсенә, санитар-сак зоналары күләмнәренә, бакчачылык ширкәтләрен үстерү дәрәҗәсенә, табигать-климат үзенчәлекләренә бәйле рәвештә,1 кешегә 3 - 5 кв. метр исәбеннән кабул итәргә кирәк. Питомникларның мәйданы 80 гектардан да ким булмаска тиеш.

Чәчәклек-оранжерея хуҗалыкларының мәйданын 1 кешегә 0,4 кв. метр исәбеннән алырга кирәк.

5.7.6. Торак пунктлар территориясендә төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларын урнаштыру принциплары, объектларның параметрлары "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» 42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89* ның 9 нчы бүлеге таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.8. Зиратларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.8.1. Әлеге бүлектә мәетне яки калдыкларын җирләү юлы белән гадәти каберлекле зиратлар урнаштыруга таләпләр һәм тәкъдимнәр китерелә.

5.8.2. Зират кишәрлеге 40 гектардан артмаска тиеш.

5.8.3. Зиратны урнаштырганда халык санының перспективадагы үсешен, үлүчеләр коэффициентын, гамәлдәге зиратларны, бер күмүгә җир кишәрлеге нормаларын исәпкә алырга кирәк.

5.8.4. Зиратларны торак пунктларның торак төзелеше территориясенә карата җилсез яктан урнаштырырга кирәк.

5.8.5. Яңа күмү урыннарын булдыру, гамәлдәге күмү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитария-гигиена экспертизасының уңай бәяләмәсе булганда мөмкин.

5.8.6. Зиратларны торак, иҗтимагый биналардан, спорт-савыктыру һәм шифаханә-курорт объектларыннан түбәндәге ераклыкта урнаштырырга кирәк:

100 метр - зират мәйданы 10 гектар һәм аннан кимрәк; 300

метр - зират мәйданы 10 гектардан 20 гектарга кадәр; 500

метр - зират мәйданы 20 гектардан 40 гектарга кадәр;

50 метр - авыл зиратлары, ябык зиратлар һәм мемориаль комплекслар өчен.

5.8.7. Зираттан үзәкләштерелгән халыкны су белән тәэмин итү чыганагына кадәр ара, су чыганагының санитар -сак зоналары пояслары һәм фильтрлау вакытының җитәрлек булуын раслап, 1000 метрдан да ким булмаска тиеш.

5.8.8. Зират өчен бирелә торган кишәрлек түбәндәге таләпләрне канәгатьләндерергә тиеш:

ачык сулыклардан һәм су агымыннан, торак пункттан капма-каршы юнәлештә авыш булырга тиеш;

су басу мөмкин булган зонадан читтә урнашырга;

грунт сулары максималь озак торган җир өслегеннән 2,5 метрдан да ким булмаган дәрәҗәдә булу;

1,5 м тирәнлектә һәм аннан түбәнрәк коры, көпшәк (комлы) 6 - 18% дымлы туфраклы булу;

5.8.9. Зират территориясендә түбәндәге зоналарны аерып күрсәтергә кирәк:

керү юлы (автотранспорт өчен һәм килүчеләр өчен оештырылган керү, кирәк-ярак кертү, автотранспорт өчен стоянкалы);

ритуаль (матәм йолалары үткәрү өчен корылмалар, гыйбадәт корылмалары, ял итү өчен мәйданчыклар);

административ-хуҗалык (административ-көнкүреш биналар, җәмәгать бәдрәфләре);

күмү зонасы (зират территориясенең гомуми мәйданыннан 65 - 75 %);

яшеллекне саклау зонасы (зират территориясе периметры буйлап урнашкан).

5.8.10. Зиратлар территориясендә юл челтәре төзергә кирәк;

су сибү өчен сууткәргеч (авыл торак пунктларында шахталы коелар урнаштыру рөхсәт ителә);

тышкы яктырту.

5.8.11. Күмү участокларының күләмен 21 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

21 нче таблица

Бер өслектә бер урында күмү саны	Күмү участогы күләмнәре	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы, метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6 / 1,8	2,0 / 4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

6. ИСӘП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1. Нормативлар түбәндәге норматив хокукый актлар таләпләре нигезендә әзерләнде:

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы бәяләмәсе;

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Күмү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

"Биналар һәм корылмаларның иминлеге турында Техник регламент" Федераль закон таләпләрен үтәү мәҗбүри нигездә тәэмин ителә торган милли стандартлар һәм кагыйдәләр җыелмасы (мондый стандартларның һәм кагыйдәләрнең бер өлеше) исемлеген раслау һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең кайбер актларының үз көчләрен югалтуын тану турында " Россия Федерациясе Хөкүмәте карары, “Торак урыннар территорияләрен тотуның санитар кагыйдәләре" СанПиН 42-128-4690-88 номерлы Федераль закон таләпләрен үтәү тәэмин ителә;

«2014 елга кадәр җәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 26.01.2009 №42 Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары.

6.2. Нормативлар әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар файдаланылды:

"Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» СП 42.13330.2016;

«Су белән тәэмин итү.Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 31.13330.2012. Актуальләштерелгән редакция СНиП 2.04.02-84 *;

« Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 32.13330.2012. Актуализацияләнгән редакция СНиП 2.04.03-85 *;

"Халыкның аз мобиль төркемнәре өчен биналар һәм корылмалардан файдалану" СП 59.13330.2016 СНиП 35-01-2001;

«Торак урыннар территорияләрен карап тотуның санитар кагыйдәләре» СанПиН 42-128-4690-88;

«Күмү билгеләнешендәге зиратларны, биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга һәм карап тотуга гигиеник таләпләр» СанПиН 2.1.2882-11;

«Россия Федерациясендә зиратларны урнаштыру һәм карап тоту тәртибе турында тәкъдимнәр» МДК 11-01.2002;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары;

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары.

6.3 Нормативларны әзерләгәндә түбәндәгеләр исәпкә алынды:

«Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең административ-территориаль төзелеше;

«Арча шәһәре»муниципаль берәмлек халкының социаль-демографик составы һәм тыгызлыгы;

табигый-климат шартлары;

«Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең һәм Арча муниципаль районының социаль-икътисади үсеш программасы;

«Арча шәһәре» муниципаль берәмлегенең социаль-икътисади үсеш фаразы; җирле үзидарә органнары һәм кызыксынучы затлар тәкъдимнәре.

6.4. Нормативларның төп өлешендә шәһәр җирлеге халкының тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре һәм шәһәр җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре билгеләнгән җирле әһәмияттәге объектлар исемлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.2 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән таләпләр, шулай ук нормативлар проектын эшләү буенча техник биремдә билгеләнгән.